

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

*Кафедра фінансів, банківської
справи та страхування*

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для підготовки курсових робіт
«Фінанси»

*здобувачами вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Фінанси, банківська справа та страхування
спеціальності*

*072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітнього ступеня Бакалавр*

ПОЛТАВА 2023

Методичні рекомендації для підготовки курсових робіт «Фінанси» здобувачами вищої освіти за освітньо-професійною програмою Фінанси, банківська справа та страхування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок освітнього ступеня Бакалавр. Полтава : Полтавський державний аграрний університет, 2023. 32 с.

Укладачі: доцент, к. е. н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Капаєва Людмила Миколаївна.

Загальна редакція та підготовка до випуску: доцент, к. е. н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Капаєва Людмила Миколаївна.

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування ПДАУ **Канцедал Наталія Анатоліївна**

Методичні рекомендації для підготовки курсових робіт «Фінанси» здобувачами вищої освіти за освітньо-професійною програмою Фінанси, банківська справа та страхування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок освітнього ступеня Бакалавр обговорені та схвалені на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від 01 вересня 2023 р. № 1

Методичні рекомендації для підготовки курсових робіт «Фінанси» здобувачами вищої освіти за освітньо-професійною програмою Фінанси, банківська справа та страхування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок освітнього ступеня Бакалавр схвалено та рекомендовано до видання радою з якості вищої освіти спеціальності Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Протокол від 01 вересня 2023 р. № 1

ЗМІСТ

Загальні положення	4
Тематика курсових робіт	5
Принципи вибору теми курсової роботи	7
Методичні рекомендації з виконання курсової роботи	8
Порядок оформлення курсової роботи	11
Порядок захисту курсової роботи	15
Критерії та шкала оцінювання курсової роботи	16
Рекомендований список літератури	18
Додатки	19
А. Рекомендовані плани курсових робіт	
Б. Шаблон титульного аркуша	
В. Завдання на курсову роботу	
Г. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел	

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок містить обов'язкову компоненту курсова робота «Фінанси». Відповідно до навчального плану спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузі знань 07 Управління та адміністрування освітнього ступеня Бакалавр здобувачі вищої освіти виконують курсову роботу «Фінанси».

Курсова робота за своєю сутністю є завершеним самостійним дослідженням здобувача вищої освіти за однією із важливих фінансових проблем. На підставі курсової роботи кафедра визначає рівень підготовки здобувача вищої освіти, ступінь оволодіння ним теоретичними знаннями та вміннями використовувати набуті в процесі навчання знання для здійснення пошуку відповідної наукової та практичної інформації про фінансові явища та процеси, виконання фінансового аналізу досліджуваної проблеми, пошук та обґрунтування шляхів вдосконалення наявної ситуації в сфері фінансів.

Метою курсової роботи є закріплення, поглиблення та систематизація одержаних в процесі навчання знань з навчальної дисципліни «Фінанси», відпрацювання вмінь використовувати отримання знання для дослідження актуальних наукових проблем у фінансах.

Завданнями курсової роботи є:

- відпрацювання навичок та вмінь узагальнювати теоретичні матеріали і працювати з літературою;
- набуття навичок працювати із статистичними довідниками і аналізувати практичну фінансову інформацію;
- розвиток вмінь чітко обґрунтовувати власні висновки, рекомендації та пропозиції, щодо вдосконалення існуючої практики в галузі досліджуваної проблеми;
- закріплення оволодіння студентом в ході навчання системним та комплексним підходом, сучасною методологією та методикою здійснення досліджень, інструментарієм та технологічними прийомами обґрунтування фінансово-економічних рішень.

Основні принципи виконання курсової роботи:

- ініціативність та добровільність у виборі студентом конкретної теми курсової роботи;
- обов'язковість виконання курсової роботи;
- самостійність у виконанні курсової роботи;
- індивідуальність консультування науковим керівником кожного студента по темі і змісту його курсової роботи;
- особиста відповідальність кожного студента за своєчасне і якісне виконання курсової роботи та дотримання встановленого даними методичними вказівками регламенту її написання.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Бюджетна система на сучасному етапі розвитку економіки України.
2. Бюджетний механізм та основні напрямки підвищення його ефективності функціонування.
3. Державне кредитування як засіб покриття дефіциту бюджету.
4. Джерела покриття бюджетного дефіциту та шляхи його оптимізації.
5. Економічна сутність доходів бюджету та джерела їх формування.
6. Забезпечення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.
7. Зарубіжний досвід країн з розвинутою економікою у формуванні та використанні фінансових ресурсів.
8. Інвестиційна політика в формуванні перспектив розвитку країни.
9. Інфраструктура фінансового ринку та її розвиток в Україні.
10. Контроль діяльності фінансових установ в Україні.
11. Кредитна репутація споживачів фінансових послуг.
12. Кредитний ринок як складова ринку капіталів.
13. Митна політика України на сучасному етапі.
14. Міжнародний фінансовий ринок: сучасний стан та перспективи розвитку.
15. Місцевий бюджет та його роль в забезпеченні соціально-економічного розвитку регіону.
16. Місцеві фінанси в фінансовій системі держави.
17. Недержавне пенсійне страхування та особливості його розвитку.
18. Основні характеристики та механізм функціонування ринку капіталів.
19. Особисті фінанси та їх вдосконалення для підвищення добробуту країни.
20. Особливості діяльності небанківських фінансових установ в Україні.
21. Особливості міжнародних фінансових інституцій та їх вплив на фінансову стабільність в державі.
22. Особливості організації місцевого фінансування.
23. Особливості сучасної фінансової політики та її перспективи.
24. Особливості фінансової діяльності підприємств аграрної сфери.
25. Особливості функціонування фондового ринку в Україні.
26. Поведінкові фінанси як базова передумова вдосконалення фінансової політики.
27. Податки та їх роль у формуванні бюджетів.
28. Податкова політика України та напрями її вдосконалення.
29. Проблеми пенсійного забезпечення та перспективи їх вирішення.
30. Система захисту прав споживачів фінансових послуг в Україні.
31. Соціальний захист населення та його фінансове забезпечення.
32. Соціальний захист та механізм його забезпечення.
33. Стан та напрямки удосконалення бюджетної системи України.

34. Стан та особливості розвитку грошово-кредитного ринку в Україні.
35. Стан та перспективи вдосконалення податкової системи України.
36. Стан та перспективи реформування системи соціального захисту населення в Україні.
37. Стан та шляхи реформування податкової політики в Україні.
38. Стан, проблеми та перспективи розвитку фондового ринку.
39. Страховий ринок України: сучасний стан та напрями вдосконалення.
40. Сучасний механізм функціонування валютного ринку в Україні.
41. Сучасний стан місцевих бюджетів в Україні та напрями удосконалення їх збалансованості.
42. Сучасний стан оподаткування в Україні та перспективи його вдосконалення.
43. Сучасний стан регулювання фінансового ринку в Україні.
44. Сучасний стан та особливості страхового ринку в Україні.
45. Сучасний стан та перспективи споживчого кредитування.
46. Сучасний стан та перспективи фінансового ринку в Україні.
47. Фінансова безпека та механізм її забезпечення.
48. Фінансова культура населення як основа добробуту держави.
49. Фінансовий контроль і його роль у забезпеченні фінансової дисципліни.
50. Фінансовий механізм держави та перспективи його вдосконалення.
51. Фінансовий механізм підприємства як умова ефективності фінансової роботи.
52. Фінансовий ринок України та особливості його розвитку.
53. Фінансові аспекти євроінтеграції для України.
54. Фінансові аспекти розвитку туристичного бізнесу.
55. Фінансові особливості соціального підприємництва.

ПРИНЦИПИ ВИБОРУ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Здобувач вищої освіти має право самостійно обирати тему курсової роботи на основі рекомендованої тематики. Наведена тематика курсових робіт має орієнтований, рекомендований характер і може уточнюватись.

При виборі теми курсової роботи враховуються:

- актуальність теми для об'єкту дослідження;
- професійні інтереси студента;
- наукові проблеми, які вирішуються на кафедрі;
- напрямок науково-дослідної роботи студента;
- можливості одержання, обробки та використання відповідних практичних матеріалів;
- власні напрацювання студента тощо.

Здобувач вищої освіти має право самостійно запропонувати тему курсової роботи. Кафедра розглядає мотиви та обґрунтування теми курсової роботи, запропонованої здобувачем вищої освіти.

Здобувач вищої освіти подає письмову заяву про вибір теми курсової роботи. Закріплення за студентом теми курсової роботи та призначення наукового керівника оформлюються рішенням кафедри.

Уточнення або зміна теми курсової роботи допускається лише в окремих випадках з дозволу наукового керівника при достатньо аргументованих здобувачем вищої освіти причин внесення змін.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Після затвердження теми курсової роботи студент складає план роботи (за бажанням можна використовувати рекомендований у даних методичних рекомендаціях) та розробляє індивідуальний план послідовності виконання курсової роботи з урахуванням регламенту, рекомендованих термінів роботи.

В курсових роботах рекомендується використовувати фактичні матеріали із офіційних сайтів державних установ (в тому числі установ державної служби статистики, Міністерства фінансів України та ін.), статистичних щорічників та інших довідників для аналізу досліджуваної проблеми.

Виконання курсової роботи після вибору її теми включає такі етапи:

- ознайомлення із законодавчими, нормативними і інструктивно-методичними матеріалами з досліджених питань;
- складання та/або узгодження з науковим керівником плану роботи;
- пошук і опрацювання спеціальної літератури з тематики курсової роботи;
- формування загальної концепції дослідження, методичної послідовності та методики його здійснення;
- формування інструментарію дослідження та логічної структури його здійснення;
- дослідження теоретико-методологічних основ проблеми, критичний аналіз існуючих теоретичних основ та точок зору з полемічних питань досліджуваної проблеми та аргументація власних точок зору;
- визначення на основі даних проведення аналізу напрямів вдосконалення фінансів та конкретних резервів їх поліпшення щодо питань дослідження;
- творчий пошук нових методологічних та практичних рішень, спрямованих на удосконалення фінансів;
- написання розділів курсової роботи, підготовка вступу, висновків, додатків, списку використаних джерел;
- оформлення курсової роботи та підготовка до її захисту згідно з регламентом;
- захист курсової роботи.

План курсової роботи включає три розділи, які дозволяють розкрити як відповідну проблему, так і тему в цілому; висновки; список використаних джерел; додатки. Рекомендовані плани курсової роботи наведені в додатку А.

Перед формуванням тексту курсової роботи студент узагальнює, систематизує і обробляє зібрані матеріали по кожній позиції плану. Виконуються необхідні обчислювальні роботи. Робляться фрагменти висновків по проаналізованих матеріалах. Підбирається відповідний ілюстративний матеріал (малюнки, графіки, таблиці, схеми, діаграми тощо).

Важливо при виконанні курсової роботи дотримуватись академічної доброчесності та забезпечувати недопущення академічного плагіату! Рекомендується ознайомитись з Рекомендаціями Міністерства освіти і науки України щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових

роботах (<http://osvita.ua/doc/files/news/616/61647/1-11-8681.pdf>). Для зручності роботи здобувачів вищої освіти бібліотекою ПДАУ розроблені Загальні правила та стилі цитування при написанні наукових робіт (<https://www.pdaa.edu.ua/news/biblioteka-informuye>).

Після підготовчої роботи здобувач вищої освіти приступає до написання курсової роботи.

Зміст усіх розділів курсової роботи повинен відповідати їх назві.

Вступ курсової роботи повинен складатись із 1-2 сторінок тексту, в якому обґрунтовується актуальність теми, формуються мета та завдання курсової роботи, визначаються об'єкт, предмет та методологічна основа дослідження, характеризуються джерела одержаної інформації.

Перший розділ курсової роботи повинен містити теоретико-методичні основи досліджуваної проблеми. Цей розділ має бути теоретичною базою досліджуваних питань та передумовою дослідження конкретних та фінансово-прикладних питань з обраної теми. В першому розділі рекомендується з відповідними посиланнями на джерела інформації аналізувати різні точки зору з досліджуваних питань із аргументацією власної думки.

У другому розділі курсової роботи, рекомендується аналізувати фактичні дані динаміки досліджуваних питань та аспектів проблеми на макрорівні – в фінансовій системі України та по окремих її ланках і сферах.

Для характеристики фінансових процесів та виявлення стійких тенденцій аналіз здійснюється, як правило, не менше ніж за три роки (періоди). Дані повинні бути наведені у порівнянні, з описом після кожної таблиці, виявлених тенденцій і результатів. Даний розділ, як і наступні, повинні містити, окрім табличного матеріалу відповідні малюнки, схеми або графіки.

У третьому розділі курсової роботи студент повинен, на основі матеріалів здійсненого у другому розділі аналізу, внести пропозиції щодо усунення недоліків та удосконалення досліджуваної проблеми. В ньому повинні бути наведені власні пропозиції здобувач по вдосконаленню фінансів, з належними обґрунтуваннями та рекомендаціями.

Рекомендований обсяг кожного з розділів курсової роботи – від 6 до 8 сторінок друкованого тексту.

У висновку студент на 1-2 сторінках викладає в узагальненому вигляді, логічно та послідовно, основні висновки та пропозиції по роботі.

Основне завдання керівника полягає в організації самостійної роботи студента по виконанню курсової роботи. Викладач повинен зорієнтувати студентів на те, що курсова робота повинна носити пошуковий характер. Керівник має надати індивідуальну допомогу кожному студентові в підборі літературних джерел за темою, в складанні макетів таблиць, висновків.

При написанні курсової роботи здобувач вищої освіти керується нормативно-правовими актами з питань академічної доброчесності (інформація представлена на офіційному сайті Полтавського державного аграрного університету у вкладці «Академічна доброчесність»).

Перед подаванням роботи на кафедру здобувач вищої освіти повинен власними силами, за допомогою загальнодоступних інтернет-ресурсів перевірити курсову роботу на наявність співпадінь (запозичень) з іншими відкритими джерелами, або здійснюється перевірка Університетом.

Курсова робота здобувача вищої освіти, яка має високу (71-100 %) чи достатню (51-70 %) оригінальність тексту допускається до її захисту. Курсова робота здобувача вищої освіти, яка має умовну (31-50 %) оригінальність тексту потребує особливої уваги з боку наукових керівників (рецензентів, редакторів), обов'язково повертається для корегування з подальшою повторною перевіркою. Курсова робота здобувача вищої освіти, яка має низьку (30 % і нижче) оригінальність тексту – відхиляється та може бути прийнята до розгляду (рецензування) після докорінної переробки з обов'язковою повторною перевіркою.

Виконана курсова робота із документами, що підтверджують перевірку рівня оригінальності, подається здобувачем вищої освіти на кафедру, де реєструється, після чого передається керівнику для перевірки та рецензування. В процесі перевірки курсової роботи керівник робить письмові зауваження, зрозумілі помітки, виправлення, відмічає позитивні сторони роботи та недоліки, які треба ліквідувати до захисту. Обов'язково керівник оформляє лист оцінювання, де зазначені критерії оцінювання курсової роботи. Курсові роботи, зміст яких відповідає вимогам, допускаються до захисту, про що викладачем робиться відмітка в листі оцінювання. При необхідності курсова робота доопрацьовується згідно з зауваженнями, а потім допускається до захисту.

ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується державною мовою. Викладення тексту роботи повинно бути логічним, аргументованим, стилістично вірним з використанням наукової мови та професійної термінології.

При остаточному редагуванні роботи слід вилучити все зайве, що заважає чіткому і точному висвітленню питань: повторення, відхилення від теми, багатослів'я.

Особливості оформлення курсової роботи та узгодження процедур її проходження узагальнено у відповідності до вимог освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування освітнього ступеня Бакалавр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (табл. 1).

Таблиця 1

Нормо-контроль виконання курсових робіт

Зміст записів	Норма
Технічні вимоги	
1. Оформлення роботи	Брошурування в обкладинку.
2. Обсяг роботи, сторінок	20-25
3. Зміст роботи (приблизний обсяг в сторінках):	
Вступ	1-2
Розділ 1	6-8
Розділ 2	6-8
Розділ 3	6-8
Висновки	1-2
Список використаних джерел	10-20 джерел
Додатки (за необхідності)	
На окремому аркуші – слово «Додатки». Додатки оформляють як продовження курсової роботи у порядку появи посилань у тексті роботи. Додатки слід позначати великими літерами української абетки за винятком літер: <i>Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь</i>. При цьому посередині рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток _____» і велика літера, що позначає додаток. Якщо додаток містить більше одного аркуша, то перша сторінка підписується: Додаток А, а на решті сторінок додатку пишеться – Продовження додатку А.	
4. Оформлення тексту:	
Заголовки структурних частин курсової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкують великими літерами, жирним шрифтом, по центру рядка. Номер розділу ставлять після слова РОЗДІЛ (жирним шрифтом), після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) жирним шрифтом, з абзацного відступу в підбір до тексту. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між назвою структурної частини та назвою підрозділу має становити один рядок. Відстань між заголовком і текстом має становити один рядок, попереднім текстом і наступним заголовком – два рядки. Відстань між рядками заголовка приймають такою, як у тексті.	

Зміст записів	Норма
Кожну структурну частину курсової роботи треба починати з нової сторінки, але остання сторінка розділу повинна бути заповнена не менше ніж на дві третіх. По тексту роботи не допускаються скорочення слів, за винятком загальноприйнятих. Не використовувати в тексті виділення жирним шрифтом (крім вступу, назв: розділів, підрозділів та таблиць) і <i>курсивом</i> (крім слова «Таблиця» і «Продовж. табл.»).	
4. Шрифт для комп'ютерної верстки тексту роботи	14
5. Інтервал	1,5
6. Кількість рядків на сторінці	до 30
7. Поля на сторінці (не менше)	Верхнє – 20 мм, Нижнє – 20 мм, Ліворуч –30 мм, праворуч – 10 мм
8. Нумерація сторінок цифрою	Правий верхній кут без рисок і крапок.
9. Початок нумерації	Зі змісту роботи цифрою 3 (три).
10. Оформлення таблиць	Нумерація - послідовно за кожним розділом: 2.1; 2.2; і т.д. Розміщення – праворуч на сторінці над назвою таблиці, незалежно від орієнтації сторінки. Нумерують таблицю один раз над першою її частиною. При цьому слово <i>таблиця</i> пишеться <i>курсивом</i> і ставиться її номер, в кінці номера крапка не ставиться. Над іншими частинами (в разі переносу на другу сторінку) пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, а також наводять додатковий рядок з номерами граф таблиці. Назву таблиці наводять по центру рядка з великої літери жирним шрифтом, в кінці назви таблиці крапку не ставлять. Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки з малих літер. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба
11. Оформлення рисунків (схем)	Нумерація – послідовно за кожним розділом (внизу) під рисунком (схемою): 2.1; 2.2; 2.3 і т.д. Назва рисунку – малими літерами (крім першої великої) по центру рядка, в кінці назви рисунку крапку не ставлять. <i>Наприклад:</i> Рис. 1.1. Назва... Рисунок відокремлюють від подальшого тексту роботи вільним рядком.
12. Оформлення формул	Нумерація – послідовно за кожним розділом в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Громіздкі формули розміщують на окремих рядках. Це стосується і всіх нумерованих формул. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнту треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення

Зміст записів	Норма
	починають зі слова «де» без двокрапки. У кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації <i>Наприклад:</i> $\text{ОП} = \text{ВД} - \text{ВВ} - \text{А}, \quad (2.1)$ де ОП – оподатковуваний прибуток, ВД – валові доходи; ВВ – валові витрати; А – амортизаційні відрахування. Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилення в наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується.
13. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	
13.1. Посилання в тексті на таблиці	На всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено. <i>Наприклад:</i> «... у табл. 1.2». При повторних посиланнях на таблиці треба вказувати скорочено слово «дивись». <i>Наприклад:</i> «див. табл. 1.2».
13.2. Посилання в тексті на ілюстрації	Вказують порядковим номером ілюстрації в роботі. <i>Наприклад:</i> «рис. 1.2» При цьому, доцільно використовувати звороти типу: «.. як це видно з рис. 1.2» або «... як це показано на рис. 1.2» Ілюстрації у курсовій роботі повинні бути: по тексту – чорним по білому, в додатках та ілюстративному матеріалі – можливі кольорові
Одночасно можливим є посилання на таблиці та ілюстрації у вигляді виразу в круглих дужках. <i>Наприклад:</i> (табл. 1.2), (рис. 2.4)	
13.3. Посилання в тексті на формули	Вказують порядковим номером формули в роботі. <i>Наприклад:</i> «у формулі (2.1)»
13.4. Посилання в тексті на використані джерела	Зазначається порядковим номером за переліком посилань, в квадратних дужках <i>Наприклад:</i> «.. у працях [10-14]...» або [15, с. 45] (якщо в тексті вказана дослівно теза чи якісь показники)
Технологічні вимоги	
1. Комплект роботи	1. Титульна сторінка. 2. Зміст. 3. Текст роботи. 4. Додатки.
2. Термін виконання роботи	В терміни, визначені в індивідуальному завданні та календарному графіку, але повна готовність визначається за тиждень до дня початку сесії.
3. Дата і місце підпису роботи автором	На титульній сторінці (біля прізвища) та на останній сторінці основного тексту роботи (через 2 строчки основного тексту – дата завершення роботи і підпис)
4. Вимоги до вступу роботи	У вступі виділити жирним шрифтом за окремими абзацами: ▪ актуальність теми; ▪ мета та завдання для дослідження;

Зміст записів	Норма
	▪ об'єкт дослідження. <i>При цьому слід пам'ятати, що: Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення</i>
5. Вимоги до змісту першого розділу	Теоретико-методичні основи досліджуваної проблеми, аналіз різних точок зору з даних питань із аргументацією власної точки зору (відповідними посиланнями на джерела інформації).
6. Вимоги до змісту другого розділу	Аналіз фактичних даних з досліджуваних питань та аспектів проблеми на макрорівні.
<i>В аналізі використати різноманітні прийоми та методи наукових досліджень. Рекомендується використовувати прийоми комп'ютерної обробки даних за допомогою спеціальних програм</i>	
7. Вимоги до змісту третього розділу	Пропозиції щодо усунення недоліків та удосконалення досліджуваного питання, з належними обґрунтуваннями та рекомендаціями.
8. Вимоги до висновків роботи	Висновки – узагальнення результатів дослідження за розділами – першим, другим, та третім. Крім того навести обґрунтовані за змістом пропозиції.
9. Вимоги до подання списку використаних джерел	
9.1. Черговість подачі використаних джерел	В алфавітному порядку прізвищ авторів або заголовків
9.2. Приклади оформлення списку використаних джерел	Згідно діючих з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 (додаток В)
<i>Використані джерела повинні відповідати періоду досліджень</i>	

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Всі виконані здобувачами вищої освіти курсові роботи подаються на кафедру фінансів, банківської справи та страхування для перевірки. Викладач-керівник на протязі 3 робочих днів перевіряє роботи й готує лист оцінювання. У листі робиться висновок про відповідність курсової роботи вимогам, готовність роботи до захисту та міститься попередня оцінка якості роботи.

Захист та визначення остаточної оцінки проходить на кафедрі перед комісією. Здобувач коротко повідомляє про отримані результати та надає відповіді на запитання членів комісії. Запитання членів комісії стосуються безпосередньо теми курсової роботи та уточнення окремих аспектів проведеного дослідження. Остаточна оцінка роботи оголошується після виступу студента та відповіді його на питання.

При остаточній оцінці роботи приймається до уваги глибина узагальнення, точність і повнота відповідей на питання під час захисту, загальний рівень курсової роботи, якість її оформлення.

Після захисту й виставляння оцінок доцільно провести заключну бесіду за результатами захисту курсових робіт у цілому по групі, вказати переваги і недоліки окремих робіт. Викладач-керівник курсових робіт повинен доповісти на засіданні кафедри про результати захисту робіт, узагальнити найбільш часто повторювані недоліки в курсових роботах, акцентувати увагу на труднощах, які виникли в здобувачів при виконанні курсових робіт, для того, щоб надалі врахувати їх в індивідуальній роботі з здобувачами вищої освіти при виконанні курсових робіт.

КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

В листі оцінювання викладачем робиться висновок щодо:

- актуальності теми;
- ступеня втілення мети та виконання завдань дослідження;
- повноти розкриття теми роботи;

Також викладачем зазначається оцінка змісту та якості оформлення роботи за наступними критеріями:

- кількість критичних оцінок в теоретичному розділі;
- наявність ознак практичного дослідження аналітичному розділі;
- наявність конкретних пропозицій та наукових розробок в проектному розділі;
- відповідність додатків основному матеріалу роботи;
- обґрунтованість висновків за результатами дослідження;
- практичний характер пропозицій.

Оцінювання курсової роботи здійснюється за 100-баловою шкалою, яка формується з двох частин:

I етап – оцінка виконання курсової роботи – до 59 балів включно (табл. 2).

Таблиця 2

Результати оцінювання курсової роботи

Критерії оцінювання курсової роботи	Максимальна кількість балів
1. Оцінка змісту курсової роботи	
1. Обґрунтування актуальності обраної теми роботи, формулювання мети, завдання, об'єкта та предмета дослідження	5
2. Відповідність змісту курсової роботи (проекту) темі та затвердженому плану	5
3. Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження та глибина і якість аналізу теоретичного матеріалу (наявність критичних узагальнень різних підходів до постановки і вирішення проблеми відповідно до теми курсової роботи (проекту), коректність використання понятійного апарату, посилання, цитування)	10
4. Якість практичного дослідження та його детальний аналіз з використанням наукових методів (аналітичних, статистичних, методів моделювання тощо) та новітніх інформаційних джерел	10
5. Науковий підхід до виявлення проблем та обґрунтованість шляхів удосконалення та практична значущість висновків і пропозицій відповідно до досліджуваної теми	10
6. Інші характеристики	9
<i>Разом</i>	49
2. Оцінка якості оформлення курсової роботи	
1. Ілюстративність роботи (наявність та відповідність діючим стандартам таблиць, графіків, схем та списку використаних джерел)	5
2. Відповідність оформлення курсової роботи (проекту) встановленим вимогам і дотримання графіку виконання	5
<i>Разом</i>	10
3. Загальна кількість балів за виконання курсової роботи (до захисту)	59

II етап – оцінка захисту курсової роботи – до 41 балів включно.

Загальна кількість балів, яку отримує здобувач вищої освіти за виконання та захист курсової роботи встановлюється шляхом підсумовування балів виставлених, керівником курсової роботи (до 59 балів) та, колегіально, членами комісії, яка приймала її захист (до 41 балів).

З врахуванням якості виконаної курсової роботи, рецензії наукового керівника, рівня виступу здобувача вищої освіти, а також відповідей на запитання – комісія оцінює курсову роботу. Результати записуються в екзаменаційну відомість і залікову книжку здобувача вищої освіти.

Курсова робота, яка при захисті не одержала позитивної оцінки, підлягає повторному захисту.

Позитивно оцінена курсова робота залишається на кафедрі і зберігається згідно встановленого порядку.

Шкалу оцінювання курсової роботи за 100-баловою шкалою, 4-х баловою шкалою і за шкалою ЄКТС представлено у табл. 3.

Таблиця 3

Шкала оцінювання курсової роботи: 4-х бальна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 4-х баловою шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
1 – 34	F	

РЕКОМЕНДОВАНИЙ СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси : навч. посіб. Одеса : ОНЕУ, ТОВ «Пром-Арт», 2018. 263 с.
2. Горох О. В. Фінанси : навч. посіб. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків, 2021. 190 с. - URL: <http://hdl.handle.net/123456789/2582>.
3. Оришин Т.М. Фінанси : навч. посіб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. 322 с.
4. Першко Л.О., Ріппа М.Б. Фінанси : навч. посіб. Київ : ПВНЗ «ІЕЕП», 2019. 388 с.
5. Федосов В.М. Теорія фінансів : підруч. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 576 с.
6. Фінанси : навч.-метод. посіб. для проведення лекційних, практичних (семінарських) занять та самостійної роботи студентів / укладачі І. С. Борисова, О. М. Краснікова. Полтава : Полтавська державна аграрна академія, 2020. 254 с.
7. Фінанси : підруч. ; за наук. ред. П.І. Юхименка, С.В. Бойко. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 416 с.
8. Ярошевич Н. Б. Фінанси : навч. посіб. / Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. Львів : Вид-во «Простір», 2018. 298 с.
9. Ярошевич Н.Б. Фінанси, гроші та кредит: підруч. Львів : «Новий Світ- 2000», 2023. 414 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України.
URL: <https://minfin.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Національного банку України.
URL: <https://bank.gov.ua/>.
3. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України.
URL: <https://treasury.gov.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України.
URL: <https://sts.gov.ua>.
5. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України.
URL: <https://tax.gov.ua/>.
6. Офіційний веб-сайт Пенсійного фонду України. URL:
<https://pfu.gov.ua>.
7. Офіційний веб-сайт Фонду соціального страхування України.
URL: <https://fsuu.gov.ua>.
8. Офіційний веб-сайт Державної служби зайнятості URL:
<https://dcz.gov.ua>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Рекомендовані плани курсових робіт

Бюджетна система на сучасному етапі розвитку економіки України

1. Теоретичні засади бюджетної системи держави
2. Стан функціонування бюджетної системи України
3. Шляхи вдосконалення бюджетної системи країни на сучасному етапі

Державне кредитування як засіб покриття дефіциту бюджету

1. Сутність, значення та особливості державного кредиту
2. Аналіз та характеристика державного кредитування в Україні
3. Шляхи удосконалення управління державним боргом та державним кредитом

Джерела покриття бюджетного дефіциту та шляхи його скорочення

1. Сутність дефіциту державного бюджету
2. Сучасний стан дефіциту державного бюджету
3. Шляхи скорочення розміру дефіциту державного бюджету

Економічна сутність доходів бюджету та джерела їх формування

1. Теоретичні основи формування доходів державного бюджету
2. Стан формування державного бюджету
3. Шляхи вдосконалення формування доходів державного бюджету

Забезпечення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні

1. Фінансовий механізм розвитку регіонів України
2. Аналіз фінансової бази органів місцевого самоврядування
3. Шляхи вдосконалення діяльності місцевого самоврядування та зміцнення його фінансової незалежності

Зарубіжний досвід країн з розвинутою економікою у формуванні та використанні фінансових ресурсів

1. Особливості формування і використання фінансових ресурсів в зарубіжних країнах
2. Аналіз бюджетних систем та державних позабюджетних фондів країн з розвинутою економікою
3. Напрями удосконалення державних фінансових ресурсів з використанням досвіду країн з розвинутою економікою

Інвестиційна політика в формуванні перспектив розвитку країни

1. Сутність, особливості та значення інвестиційної діяльності
2. Стан інвестиційного клімату в державі та основні параметри інвестиційної активності
3. Напрями удосконалення інвестиційної політики

Контроль діяльності фінансових установ в Україні

1. Зміст, основні елементи та механізм контролю діяльності фінансових установ
2. Основні параметри та масштаби контролю діяльності фінансових установ в Україні
3. Розвиток контролю ефективності роботи фінансових установ

Кредитна репутація споживачів фінансових послуг

1. Роль та значення формування фінансової культури позичальника
2. Інструменти забезпечення кредитної репутації
3. Напрями управління власною кредитною історією споживача фінансових послуг

Кредитний ринок як складова ринку капіталів

1. Сутність, характеристика та основні функції кредитного ринку
2. Аналіз кредитного ринку як складової ринку капіталів
3. Шляхи удосконалення діяльності кредитного ринку

Митна політика України на сучасному етапі

1. Теоретичні засади здійснення митної політики в Україні
2. Сучасний стан експортно-імпортних операцій в Україні
3. Шляхи вдосконалення митної політики України

Міжнародний фінансовий ринок: сучасний стан та перспективи розвитку

1. Міжнародні фінанси: сутність, складові та особливості функціонування
2. Сучасний стан міжнародного фінансового ринку
3. Напрями та перспективи розвитку міжнародного фінансового ринку

Місцевий бюджет та його роль в забезпеченні соціально-економічному розвитку регіону

1. Місцевий бюджет як інструмент соціально-економічного регулювання території
2. Аналіз та характеристика місцевих бюджетів
3. Шляхи покращення соціально-економічного розвитку регіонів за рахунок місцевих бюджетів

Місцеві фінанси в економічній системі держави

1. Сутність місцевих фінансів, їх значення та завдання.
2. Аналіз сучасного стану місцевих фінансів
3. Основні напрями розвитку місцевих фінансів України

Недержавне пенсійне страхування та особливості його розвитку

1. Теоретичні основи недержавного пенсійного страхування
2. Фінансові аспекти діяльності недержавного пенсійного фонду
3. Шляхи удосконалення недержавного пенсійного страхування

Особисті фінанси та їх вдосконалення для підвищення добробуту країни

1. Сутність та зміст особистих фінансів
2. Фінансовий стан населення та управління ним
3. Напрямки удосконалення особистих фінансів та їх суспільна роль

Особливості діяльності небанківських фінансових установ в Україні

1. Небанківські фінансові установи як складова фінансового ринку
2. Основні показники діяльності небанківських фінансових установ в Україні
3. Напрями розвитку діяльності небанківських фінансових установ

Особливості організації місцевого фінансування

1. Сутність та призначення місцевих фінансів
2. Аналіз і характеристика місцевого фінансування
3. Перспективи удосконалення фінансування місцевого самоврядування

Особливості фінансової діяльності підприємств аграрної сфери

1. Сутність і зміст фінансової діяльності аграрних підприємств
2. Зміст фінансового механізму діяльності господарюючих суб'єктів в аграрній сфері
3. Основні напрями удосконалення фінансової діяльності підприємств аграрного бізнесу

Особливості функціонування фондового ринку в Україні

1. Теоретичні засади функціонування фондового ринку
2. Сучасний стан фондового ринку в Україні
3. Шляхи вдосконалення процесу розвитку фондового ринку

Поведінкові фінанси як базова передумова вдосконалення фінансової політики

1. Теоретичні положення поведінкових фінансів
2. Методологічний інструментарій поведінкових фінансів
3. Шляхи забезпечення ефективної взаємодії суб'єктів фінансів та формування раціональної фінансової політики

Податки та їх роль у формуванні бюджетів

1. Теоретичні засади оподаткування як фіскального інструменту
2. Податки як основна складова формування доходів бюджету країни
3. Перспективи удосконалення оподаткування в Україні

Податки в системі державного регулювання економіки

1. Економічна сутність податків
2. Стан податкової системи та податкового регулювання економіки України
3. Перспективи реформування податкової системи держави

Податкова політика України та напрями її вдосконалення

1. Податкова система та податкова політика України
2. Основні показники розвитку та сучасний стан податкової політики держави
3. Шляхи вдосконалення податкової політики держави

Система захисту прав споживачів фінансових послуг в Україні

1. Необхідність захисту прав споживачів фінансових послуг та його суспільне значення
2. Основні інструменти системи захисту прав споживачів фінансових послуг в Україні
3. Шляхи вдосконалення безпекової системи на фінансовому ринку держави

Соціальний захист населення та його фінансове забезпечення

1. Теоретичні засади формування державної соціальної політики
2. Стан фінансового забезпечення соціального захисту населення
3. Шляхи вдосконалення соціального захисту населення

Стан та напрямки удосконалення бюджетної системи України

1. Бюджет як економічно-правова категорія
2. Сучасний стан бюджетної системи України
3. Напрями удосконалення бюджетної системи країни

Стан та напрямки удосконалення податкової системи України

1. Податки як економічно-правова категорія
2. Сучасний стан податкової системи України
3. Напрями удосконалення податкової системи країни

Сучасний стан та особливості страхового ринку в Україні

1. Загальна характеристика страхового ринку України
2. Характеристика діяльності страхових компаній як частини економічної системи країни
3. Шляхи удосконалення страхового ринку України

Сучасний стан та особливості фінансового ринку в Україні

1. Сутність, структура та основні функції фінансового ринку
2. Аналіз стану фінансового ринку в економічній системі України
3. Перспективи розвитку фінансового ринку України

Фінансова безпека держави та механізм її забезпечення

1. Поняття фінансової безпеки держави та її місце в формуванні національної безпеки
2. Аналіз сучасного стану фінансової безпеки України
3. Удосконалення механізму забезпечення фінансової безпеки держави

Фінансова культура населення як основа добробуту держави

1. Фінансова культура та її основні складові
2. Стан фінансів населення та їх взаємозалежність з рівнем добробуту країни
3. Основні напрямки розвитку фінансової культури як основи громадянської свідомості

Фінансовий контроль і його роль у забезпеченні фінансової дисципліни

1. Теоретичні засади фінансового контролю
2. Сучасний стан організації фінансового контролю та аналіз його результатів
3. Шляхи вдосконалення фінансового контролю та вдосконалення заходів забезпечення фінансової дисципліни

Фінансовий механізм держави та перспективи його вдосконалення

1. Теоретичні засади функціонування фінансового механізму держави
2. Характеристика функціонування елементів фінансового механізму та оцінка ефективності використання фінансових інструментів
3. Шляхи вдосконалення функціонування фінансового механізму країни

Фінансові аспекти розвитку туристичного бізнесу

1. Сутність і зміст фінансової діяльності в туристичній сфері
2. Зміст фінансового механізму діяльності господарюючих суб'єктів в сфері туризму
3. Основні напрямки удосконалення фінансової діяльності туристичного бізнесу

Фінансові особливості соціального підприємництва

1. Сутність, роль та особливості соціального підприємництва
2. Особливості фінансового механізму соціально-відповідального бізнесу
3. Напрямки розвитку соціального підприємства в Україні

Додаток Б

Шаблон титульного аркуша

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

КУРСОВА РОБОТА
«ФІНАНСИ»

на тему: _____

Здобувача вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Фінанси, банківська справа та
страхування
спеціальності 072 Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок
_____ курсу _____ групи

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь,
прізвище та ініціали)

Додаток В

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

ЗАВДАННЯ
на курсову роботу «Фінанси»

здобувачу вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Фінанси, банківська справа та страхування
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
1 курсу 1 групи
Іванову Івану Івановичу

1. Тема: **Бюджетна система на сучасному етапі розвитку економіки України**

2. Термін здачі роботи (проекту) на кафедру – не пізніше « » _____ 202__ р.

3. Перелік питань, що підлягають розробці (план курсової роботи):

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади бюджетної системи держави

Розділ 2. Стан функціонування бюджетної системи України

Розділ 3. Шляхи вдосконалення бюджетної системи країни на сучасному етапі

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Дата видачі завдання _____ « » _____ 202__ р.

Керівник курсової роботи

_____ Людмила КАПАЄВА
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання

_____ Іван ІВАНОВ
(підпис здобувача вищої освіти)

Додаток Г
ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

<i>Характеристика джерела</i>	<i>Приклад оформлення</i>
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.

<i>Характеристика джерела</i>	<i>Приклад оформлення</i>
	2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини XX століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
Реферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей:

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одисей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання: книги	1. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 4. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
Частина видання: довідкового видання	1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Коломєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe ₂ : ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i> . 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.